

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

4 päivänä syyskuuta 2014 *

Muutoksenhaku — Rakenneuudistustuki — Euroopan komission harkintavalta — Unionin yleisen tuomioistuimen harjoittaman valvonnan laajuus — Markkinatalouden ehdoin toimivaa yksityistä sijoittajaa koskeva arviointiperuste — Alakohtaista ja maantieteellistä arviointia koskeva edellytys — Riittävän vakiintunut käytäntö — Taloudellinen järkevyys pitkällä aikavälillä — Täydentävien irtisanomiskorvausten maksaminen

Yhdistetyissä asioissa C-533/12 P ja C-536/12 P,

joissa on kyse kahdesta Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, jotka on pantu vireille 22.11.2012,

Société nationale maritime Corse-Méditerranée (SNCM) SA, edustajinaan avocat A. Winckler ja avocat F.-C. Laprèvote,

valittajana,

ja valittajan vastapuolina ja muina osapuolina ovat

Corsica Ferries France SAS, kotipaikka Bastia (Ranska), edustajinaan avocat S. Rodrigues ja avocat C. Bernard-Glanz,

kantajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

Euroopan komissio,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa, ja

Ranskan tasavalta, asiamiehinään G. de Bergues, N. Rouam ja J. Rossi,

väliintulijana ensimmäisessä oikeusasteessa (C-533/12 P),

sekä

Ranskan tasavalta, asiamiehinään G. de Bergues, D. Colas, N. Rouam ja J. Rossi,

valittajana,

ja valittajan vastapuolina ja muina osapuolina ovat

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

Corsica Ferries France SAS, kotipaikka Bastia (Ranska), edustajinaan avocat S. Rodrigues ja avocat C. Bernard-Glanz,

kantajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

Euroopan komissio,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa, ja

Société nationale maritime Corse-Méditerranée (SNCM) SA, edustajinaan avocat A. Winckler ja avocat F.-C. Laprèvote,

väliintulijana ensimmäisessä oikeusasteessa (C-536/12 P),

UNIONIN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja T. von Danwitz sekä tuomarit E. Juhász (esittelevä tuomari), A. Rosas, D. Šváby ja C. Vajda,

julkisasiamies: M. Wathelet,

kirjaaja: hallintovirkamies V. Tourrès,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 6.11.2013 pidetyssä istunnossa esitetyn,

kuultuaan julkisasiamiehen 15.1.2014 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Société nationale maritime Corse Méditerranée (SNCM) SA (jäljempänä SNCM) ja Ranskan tasavalta vaativat valituksissaan unionin yleisen tuomioistuimen asiassa Corsica Ferries France vastaan komissio antaman tuomion (T-565/08, EU:T:2012:415, jäljempänä valituksenalainen tuomio) kumoamista siltä osin kuin siinä on kumottu toimenpiteistä C 58/2002 (ex N 118/2002), jotka Ranska on toteuttanut Société Nationale Maritime Corse-Méditerranée (SNCM) -meriliikenneyhtiön hyödyksi, 8.7.2008 tehdyn komission päätöksen 2009/611/EY (EUVL L 225, s. 180; jäljempänä riidanalainen päätös) 1 artiklan toinen ja kolmas kohta.

Asian tausta ja riidanalainen päätös

- 2 Unionin yleinen tuomioistuin on todennut seuraavaa:

”Kyseessä olevat varustamot

- 1 – – Corsica Ferries France SAS [(jäljempänä Corsica Ferries)] on varustamo, joka tarjoaa säännöllisiä meriliikenneyhteyksiä Manner-Ranskasta (Marseille, Toulon ja Nizza) ja Italiasta Korsikaan.

- 2 [SNCM] on varustamo, joka liikennöi säännöllisesti Manner-Ranskasta (Marseille, Toulon ja Nizza) Korsikaan ja Ranskasta Pohjois-Afrikkaan (Algeria ja Tunisia) sekä Sardiniaan. Yksi SNCM:n tärkeimmistä tytäryhtiöistä, jonka osakepääoman [SNCM] omistaa kokonaan, on Compagnie méridionale de navigation – –
- 3 Vuonna 2002 Société nationale des chemins de fer ja Compagnie générale maritime et financière (jäljempänä CGMF), joiden pääomat ovat kokonaan Ranskan valtion hallussa, omistivat 20 ja 80 prosenttia SNCM:n osakepääomasta. SNCM:n omistus pohjaa laajennettiin vuonna 2006, jolloin kaksi toiminnanjatkajaa eli Butler Capital Partners – – ja Veolia Transport – – hankkivat 38 prosenttia ja 28 prosenttia SNCM:n pääomasta, kun taas CGMF:lle jäi 25 prosenttia osakepääomasta ja 9 prosenttia osakepääomasta varattiin työntekijöille. [Butler Capital Partners] on tämän jälkeen luovuttanut osuutensa [Veolia Transportille].

Hallinnollinen menettely

- 4 Euroopan yhteisöjen komissio katsoi valtioneuvoja, jotka Ranska on maksanut [Société Nationale Maritime Corse-Méditerranée (SNCM)], 30.10.2001 tekemässään päätöksessä 2002/149/EY (EYVL 2002, L 50, s. 66 – –), että SNCM:lle ajanjaksolle 1991–2001 myönnetty 787 miljoonan euron suuruinen tuki korvauksina julkisen palvelun velvoitteiden hoitamisesta soveltui yhteismarkkinoille EY 86 artiklan 2 kohdan nojalla. Kyseisestä päätöksestä ei ole nostettu kumoamiskannetta unionin yleisessä tuomioistuimessa.
- 5 Ranskan tasavalta ilmoitti komissiolle 18.2.2002 päivätyllä kirjeellä SNCM:n hyväksi maksettavaa 76 miljoonan euron suuruista rakenneuudistustukea koskevan suunnitelman (jäljempänä vuoden 2002 suunnitelma).
- 6 Komissio hyväksyi rakenneuudistustuesta, jonka Ranska aikoo myöntää [Société Nationale Maritime Corse-Méditerranée (SNCM) -meriliikenneyhtiölle], 9.7.2003 tekemällään päätöksellä 2004/166/EY (EUVL 2004, L 61, s. 13; jäljempänä vuoden 2003 päätös) tietyin edellytyksin kaksi SNCM:lle maksettavaa rakenneuudistustukierää, joiden suuruus oli yhteensä 76 miljoonaa euroa ja joista toinen, 66 miljoonan euron suuruinen erä voitiin maksaa välittömästi ja toinen, enintään 10 miljoonan euron suuruinen erä riippui muun muassa SNCM:n alusten luovutusten nettotuloksesta.
- 7 [Corsica Ferries] nosti 13.10.2003 vuoden 2003 päätöksestä kumoamiskanteen yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa [(ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomio Corsica Ferries France v. komissio, T-349/03, EU:T:2005:221)].
- 8 Komissio muutti [rakenneuudistustuesta, jonka Ranska aikoo myöntää Société Nationale Maritime Corse-Méditerranée (SNCM) -meriliikenneyhtiölle, 9 päivänä heinäkuuta 2003 tehdyn komission päätöksen muuttamisesta] 8.9.2004 tekemällään päätöksellä 2005/36/EY (EUVL 2005, L 19, s. 70 – –) yhtä vuoden 2003 päätöksen 2 artiklassa asetettua edellytystä. Kyse oli niiden yhdentoista aluksen enimmäismäärää koskevasta edellytyksestä, jotka [SNCM:n] oli sallittu luovuttaa. [Päätöksessä 2005/36] komissio hyväksyi sen, että yksi näistä aluksista eli Aliso korvataan eräällä toisella aluksella eli Ascolla.
- 9 Komissio hyväksyi 16.3.2005 tekemällään päätöksellä toisen, 3 327 400 euron suuruisen rakenneuudistustukierän maksamisen vuoden 2003 päätöksen perusteella (jäljempänä vuoden 2005 päätös).
- 10 [Tuomiossa Corsica Ferries France vastaan komissio (EU:T:2005:221)] kumottiin vuoden 2003 päätös tuen määrän välttämättömyyden virheellisen arvioimisen vuoksi, mikä johtui ensisijaisesti luovutuksista saatujen nettotulojen laskemiseen liittyvistä laskuvirheistä, ja [hylättiin] kaikki muut

kanneperusteet, jotka koskivat puutteellisia perusteluja ja EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan ja valtiontuesta vaikeuksissa olevien yritysten pelastamiseksi ja rakenneuudistukseksi annettujen yhteisön suuntaviivojen (EYVL 1999, C 288, s. 2; jäljempänä suuntaviivat) rikkomista.

- 11 Ranskan viranomaiset kehottivat 7.4.2006 päivätyssä kirjeessä komissiota katsomaan, ettei osaa vuoden 2002 suunnitelman yhteydessä myönnetystä rakenneuudistustuesta eli 53,48 miljoonan euron suuruista summaa voida sen vuoksi, että se oli korvausta julkisen palvelun velvoitteen hoitamisesta, luonnehtia rakenneuudistus suunnitelman yhteydessä toteutetuksi toimenpiteeksi vaan se oli luonnehdittava toimenpiteeksi, joka ei ole [tuomiossa Altmark Trans ja Regierungspräsidium Magdeburg (C-280/00, EU:C:2003:415)] tarkoitettua tukea, tai vuoden 2002 suunnitelmaan liittyväksi itsenäiseksi toimenpiteeksi EY 86 artiklan 2 kohdan nojalla.
- 12 Komissiolle ilmoitettiin 21.4.2006 yrityskeskittymien valvonnasta 20.1.2004 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004 [(EY:n sulautuma-asetus)] (EUVL L 24, s. 1) 4 artiklan nojalla yrityskeskittymän suunnitelma, jonka mukaan [Butler Capital Partners] ja [Veolia Transport] hankkivat yhteisen määräysvallan SNCM:stä. Komissio hyväksyi keskittymän 29.5.2006 saman asetuksen 6 artiklan 1 kohdan b alakohdan nojalla. – –
- 14 Komissio päätti 13.9.2006 aloittaa EY 88 artiklan 2 kohdassa määrätyn menettelyn SNCM:n hyväksi toteutettujen uusien toimenpiteiden osalta siten, että samalla otetaan huomioon vuoden 2002 suunnitelma (EUVL 2006, C 303, s. 53 – –).
- 15 Komissio totesi [riidanalaisessa päätöksessä], että vuoden 2002 suunnitelman toimenpiteet olivat EY 88 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua sääntöjenvastaista valtiontukea mutta ne soveltuivat yhteismarkkinoille EY 86 artiklan 2 kohdan ja EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla ja että vuoden 2006 yksityistämissuunnitelman (jäljempänä vuoden 2006 suunnitelma) toimenpiteet eivät olleet EY 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

Kyseessä olevat toimenpiteet

- 16 Riidanalaisen päätöksen kohteena ovat seuraavat toimenpiteet:
 - vuoden 2002 suunnitelman yhteydessä: CGMF:n SNCM:ään sijoittama 76 miljoonan euron suuruinen pääomapanos, josta 53,48 miljoonaa euroa on sijoitettu julkisen palvelun velvoitteiden nojalla ja loput rakenneuudistustukina,
 - vuoden 2006 suunnitelman yhteydessä:
 - CGMF:n SNCM:stä maksama 158 miljoonan euron suuruinen negatiivinen myyntihinta
 - CGMF:n sijoittama 8,75 miljoonan euron suuruinen pääomapanos
 - CGMF:n maksama 38,5 miljoonan euron suuruinen käteisennakko SNCM:ltä irtisanottujen työntekijöiden hyväksi uuden sosiaaliohjelman tapauksessa.

Riidanalainen päätös

- 17 Komissio totesi muun muassa riidanalaisen päätöksen 37–54 perustelukappaleessa, että matkustajaliikenne Korsikaan muodostaa markkinat, joille on ominaista kausivaihtelu ja keskittyminen. Markkinoiden kilpailurakenne on kehittynyt voimakkaasti siitä lähtien, kun [Corsica Ferries] tuli markkinoille vuonna 1996. SNCM ja [Corsica Ferries] ovat vuodesta 2000 alkaen muodostaneet tosiasiallisen duopolin, jolla on ollut hallussaan yli 90 prosenttia markkinaosuuksista. [Corsica Ferries] on vuonna 2007 ollut selkeästi noususuhteessa SNCM:ään

nähden, ja se on kuljettanut miljoona lisämatkustajaa markkinoilla, jotka ovat kasvaneet vuosittain säännöllisesti neljällä prosentilla. SNCM on sitä vastoin ollut yhdessä [Compagnie méridionale de navigationin] kanssa monopolia vastaavassa asemassa rahtiliikenteessä.

- 18 Komissio katsoi riidanalaisen päätöksen 219–225 perustelukappaleessa, että kaikki SNCM:n CGMF:n kautta saamat pääomasijoitukset oli rahoitettu valtion varoista, että niillä uhattiin vääristää kilpailua ja että ne vaikuttivat jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Se oli näin ollen sitä mieltä, että kolme EY 87 artiklan 1 kohdan neljästä edellytyksestä olivat täyttyneet. Se tutki siis tämän jälkeen kunkin toimenpiteen osalta valikoivan taloudellisen edun olemassaoloa ja sen mahdollista soveltuvuutta yhteismarkkinoille.
- 19 Se totesi vuonna 2002 ilmoitettujen 76 miljoonan euron osalta riidanalaisen päätöksen 236 perustelukappaleessa, että 53,48 miljoonaa euroa voidaan katsoa korvaukseksi julkisen palvelun velvoitteen hoitamisesta. Se arvioi [tuomion Corsica Ferries France vastaan komissio (EU:T:2005:221)] 320 kohdan mukaisesti kyseistä pääomasijoitusta [tuomion Altmark Trans ja Regierungspräsidium Magdeburg (EU:C:2003:415)] valossa ja päätteli riidanalaisen päätöksen 257 perustelukappaleessa sen olevan todellakin valtiontukea, joka on kuitenkin yhteismarkkinoille soveltuvaa EY 86 artiklan 2 kohdan nojalla. Loppusummaa eli 22,52 miljoonaa euroa oli siis tarkasteltava rakenneuudistustukina.
- 20 Komissio sovelsi vuoden 2006 suunnitelman osalta tämän jälkeen riidanalaisen päätöksen 267–352 perustelukappaleessa markkinatalouden ehdoin toimivaa yksityistä sijoittajaa koskevaa arviointiperustetta (jäljempänä yksityistä sijoittajaa koskeva arviointiperuste) 158 miljoonan euron negatiiviseen myyntihintaan. Se arvioi tässä tarkoituksessa, olisiko mahdollinen yksityinen sijoittaja CGMF:n sijasta mieluummin lisännyt [SNCM:n] pääomaa kyseisellä summalla vai asettanut yhtiön selvitystilaan ja vastannut tästä aiheutuvista kustannuksista. Oli siis tarpeellista arvioida selvitystilaan asettamisesta aiheutuvia vähimmäiskustannuksia.
- 21 Komissio katsoi riidanalaisen päätöksen 267–280 perustelukappaleessa, että selvitystilakustannuksiin oli välttämättä sisällytettävä sosiaaliohjelman kustannukset eli täydentävistä irtisanomiskorvauksista aiheutuvat kustannukset, jotka on maksettava lakisääteisten ja sopimusperusteisten velvoitteiden lisäksi, suurten konsernien nykyään noudattaman käytännön mukaisesti sekä emoyhtiön ja sen lopullisen osakkeenomistajan yrityskuvan säilyttämiseksi. Se siis arvioi riippumattoman asiantuntijan avulla näistä täydentävistä korvauksista aiheutuvia kustannuksia ottamalla vertailukohdaksi Michelinin tai Yves Saint-Laurentin kaltaisten konsernien viime aikoina Ranskassa toteuttamat sosiaaliohjelmat.
- 22 Komissio katsoi riidanalaisen päätöksen 350 perustelukappaleessa, että negatiiviseen myyntihintaan päädyttiin avoimen, läpinäkyvän, varauksettoman ja syrjimättömän valintamenettelyn johdosta ja että se oli tässä suhteessa markkinahinta. Näin ollen komissio otti huomioon tilanteen, jossa selvitystilakustannukset on rajattu pelkkiin irtisanomiskorvauksiin, ja päätteli mainitun päätöksen 352 perustelukappaleessa, että selvitystilakustannukset olivat suuremmat kuin negatiivinen myyntihinta ja että 158 miljoonan euron suuruinen pääomapanos ei siis ollut EY 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.
- 23 Komissio huomautti CGMF:n toteuttamasta 8,75 miljoonan euron suuruudesta pääomasijoituksesta riidanalaisen päätöksen 356–358 perustelukappaleessa, että koska yksityisten toiminnan jatkajien pääomasijoitus oli ollut merkittävä ja samanaikainen, sen osalta voitiin heti suoralta kädeltä katsoa, ettei se ollut tukea. Se totesi tämän jälkeen, että kiinteä tuotto oli riittävä korvaus sijoitetusta pääomasta ja että luovutusta koskevan purkulausekkeen olemassaolo ei voinut horjuttaa yhdenmukaista kohtelua. Se päätteli saman päätöksen 365 perustelukappaleessa, että CGMF:n toteuttama 8,75 miljoonan euron suuruinen pääomasijoitus ei ollut EY 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

- 24 Komissio huomautti tämän jälkeen riidanalaisen päätöksen 372–378 perustelukappaleessa, että henkilötuet, joiden suuruus on 38 miljoonaa euroa ja jotka on talletettu sulkutilille, on toteutettu siltä varalta, että toiminnan jatkajat panevat täytäntöön uuden sosiaaliohjelman, ja että ne eivät liity vuoden 2002 suunnitelman mukaisiin henkilöstön vähentämisiin. Kyseiset tuet voidaan komission mukaan maksaa ainoastaan sellaisille henkilöille, joiden työsopimus SNCM:n kanssa on päättynyt aikaisemmin. Kyseiset toimenpiteet eivät siis ole työsopimuksen päättämisen yhteydessä yleisesti sovellettavan sosiaalilainsäädännön mukaisia maksuja. Komissio päätteli, että kyseiset henkilötuet, jotka myöntää julkista valtaa käyttävä valtio eikä valtio osakkeenomistajana, kuuluvat siis jäsenvaltioiden sosiaalipolitiikan piiriin eivätkä ne tästä syystä ole EY 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua tukea.
- 25 Komissio totesi rakennusuudistustukina ilmoitetusta 22,52 miljoonan euron suuruudesta loppusummasta eli vuoden 2002 suunnitelman yhteydessä ilmoitetun 76 miljoonan euron ja yhteismarkkinoille EY 86 artiklan 2 kohdan nojalla soveltuvaksi arvioitujen 53,48 miljoonan euron – välisestä erotuksesta riidanalaisen päätöksen 381 perustelukappaleessa, että se oli EY 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea. Se arvioi tämän jälkeen kyseisen toimenpiteen yhteensoveltuvuutta suuntaviivojen kanssa.
- 26 Komissio totesi riidanalaisen päätöksen 387–401 perustelukappaleessa, että SNCM oli vuonna 2002 ollut todellakin suuntaviivojen 5 kohdan a alakohdassa ja 6 kohdassa tarkoitettu vaikeuksissa oleva yritys ja että vuoden 2002 suunnitelmalla voitiin varmistaa yrityksen elinkelpoisuuden palauttaminen suuntaviivojen 31–34 kohdan mukaisesti.
- 27 Komissio arvioi kilpailun kohtuuttomien vääristymien välttämisestä (suuntaviivojen 35–39 kohta) riidanalaisen päätöksen 404 perustelukappaleessa, ettei Korsikan liikennöintiä koskevilla meriliikennemarkkinoilla ollut ylikapasiteettia eikä niiden toimintaa ollut siis tarpeen pyrkiä tervehdyttämään. Se totesi tämän jälkeen mainitun päätöksen 406 perustelukappaleessa, että ilmoitettu rakenneuudistussuunnitelma edistää merkittävästi yrityksen markkinaosuuden supistamista markkinoilla. Kilpailun kohtuuttomien vääristymien välttämistä koskeva arviointiperuste oli siis sen mielestä täyttynyt.
- 28 Komissio huomautti riidanalaisen päätöksen 410–419 perustelukappaleessa, että tuen tarve, jonka vähimmäismäärä laskettiin suuntaviivojen 40 ja 41 kohdan nojalla, oli 9.7.2003 rajattu 19,75 miljoonaan euroon vuoden 2003 päätöksen mukaisten luovutusten nettotuottoa koskevalla varauksella. Määrittääkseen kyseisen tuen tarpeen komissio aloitti laskemalla SNCM:n käteisvarojen tarpeen sen rakenneuudistussuunnitelmaa varten. Rakenneuudistussuunnitelman kustannukset olivat sen mukaan 46 miljoonaa euroa. Se vähensi tämän jälkeen kaikki 18.2.2002 (vuoden 2002 suunnitelman ilmoituspäivä) ja 9.7.2003 (vuoden 2003 päätöksen tekemispäivä) välisenä aikana toteutetut luovutukset eli 26,25 miljoonaa euroa ja sai tulokseksi 19,75 miljoonaa euroa.
- 29 Komissio totesi tasoitustoimenpiteistä, että kaikkia vuoden 2003 päätöksessä asetettuja edellytyksiä, jotka koskivat hankintoja, alusten käyttöä, omaisuudenluovutuksia, kieltoa tarjota kaikkia kilpailijoita alempia hintoja – ja Korsikasta käsin liikennöityjen edestakaisten laivamatkojen määrän rajoittamista, oli noudatettu lähes kokonaisuudessaan. Koska kyseiset edellytykset olivat täyttyneet ja ilmoitetun tuen määrä oli huomattavasti alempi kuin vuonna 2003 hyväksytyn tuen määrä, komissio ei katsonut tarpeelliseksi asettaa lisävelvoitteita. Komissio otti ensin huomioon vuoden 2003 päätöksessä vahvistettujen lisäluovutusten määrän ja katsoi sen jälkeen riidanalaisen päätöksen 434 perustelukappaleessa, että rakenneuudistuksen loppumäärä, joksi vahvistettiin 15,81 miljoonaa euroa, oli EY 87 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla yhteismarkkinoille soveltuvaa valtiontukea.

30 Riidanalaisen päätöksen päätösosa kuuluu seuraavasti:

1 artikla

Ranskan valtion SNCM:lle julkisen palvelun velvoitteesta vuosina 1991–2001 maksama 53,48 miljoonan euron korvaus on perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu sääntöjenvastainen valtiontuki, joka soveltuu kuitenkin yhteismarkkinoille perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohdan nojalla.

SNCM:n 158 miljoonan euron negatiivinen myyntihinta, se, että [CGMF] otti vastattavakseen työntekijöitä koskevia sosiaalisia toimenpiteitä 38,5 miljoonan euron määrällä, ja CGMF:n suorittama yhteinen ja samanaikainen SNCM:n pääoman[lisäys] 8,75 miljoonalla eurolla eivät ole perustamissopimuksen 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea.

Määrältään 15,81 miljoonan euron suuruinen rakenneuudistustuki, jonka Ranska myönsi [SNCM:lle], on perustamissopimuksen 88 artiklan 3 kohdassa tarkoitettu sääntöjenvastainen valtiontuki, joka soveltuu kuitenkin yhteismarkkinoille perustamissopimuksen 86 artiklan 2 kohdan nojalla.

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu Ranskan tasavallalle.”

Kanne unionin yleisessä tuomioistuimessa ja valituksenalainen tuomio

- 3 Corsica Ferries vaati unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 17.12.2008 jättämällään kannekirjelmällä, että tuomioistuin kumoaisi riidanalaisen päätöksen. Se vetosi kanteensa tueksi kuuteen kanneperusteeseen.
- 4 Ensimmäinen kanneperuste koskee EY 287 artiklan liian laajaksi väitettyä tulkintaa, joka on johtanut riidanalaisen päätöksen puutteellisiin perusteluihin sekä puolustautumisoikeuksien ja tehokkaita oikeussuojakeinoja koskevan oikeuden loukkaamiseen. Toinen, kolmas, neljäs, viides ja kuudes kanneperuste koskevat EY 87 ja EY 88 artiklan sekä suuntaviivojen virheellistä soveltamista. Kyseisissä kanneperusteissa on kyse 53,48 euron suuruudesta pääomasijoituksesta korvauksena julkisen palvelun hoitamisesta, SNCM:n luovuttamisesta negatiiviseen 158 miljoonan euron hintaan, CGMF:n toteuttamasta 8,75 miljoonan euron suuruudesta pääomasijoituksesta, 38,5 miljoonan euron suuruudesta henkilötuesta ja rakenneuudistustukena ilmoitetusta 22,52 miljoonan euron suuruudesta loppusummasta.
- 5 Unionin yleinen tuomioistuin hyväksyi Corsica Ferriesin kumoamiskanteensa tueksi esittämät kolmannen, neljännen, viidennen ja kuudennen kanneperusteen sekä kumosi riidanalaisen päätöksen 1 artiklan toisen ja kolmannen kohdan.

Asianosaisten lausumat ja oikeudenkäyntimenettely unionin tuomioistuimessa

- 6 SNCM vaatii valituksessaan, että unionin tuomioistuin
 - kumoaa valituksenalaisen tuomion osittain SEUT 265 artiklan ensimmäisen kohdan ja Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 61 artiklan perusteella eli siltä osin kuin siinä kumotaan riidanalaisen päätöksen 1 artiklan toinen ja kolmas kohta ja
 - velvoittaa Corsica Ferriesin korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

- 7 Corsica Ferries vaatii, että unionin tuomioistuin
- toteaa perusteettomiksi ja hylkää sen käsiteltävinä olevissa yhdistetyissä asioissa tehdyt valitukset ja
 - velvoittaa valittajat korvaamaan kaikki oikeudenkäyntikulut.
- 8 Ranskan tasavalta vaatii, että unionin tuomioistuin
- kumoaa valituksenalaisen tuomion siltä osin kuin siinä kumotaan riidanalaisen päätöksen 1 artiklan toinen ja kolmas kohta
 - ratkaisee asian itse lopullisesti tai palauttaa sen unionin yleiselle tuomioistuimelle ja
 - velvoittaa vastaajan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 9 Asiat C-533/12 P ja C-536/12 P yhdistettiin unionin tuomioistuimen presidentin 24.1.2013 antamalla määräyksellä kirjallista ja suullista käsittelyä sekä tuomion antamista varten.

Valitukset

- 10 Sekä SNCM asiassa C-533/12 P että Ranskan tasavalta asiassa C-536/12 P vetoavat neljään valitusperusteeseen, jotka ovat huomattavilta osin päällekkäisiä, valituksenalaista tuomiota vastaan. Ne on siten syytä käsitellä yhdessä.

Ensimmäinen valitusperuste, joka koskee SNCM:n luovuttamiseen negatiiviseen hintaan liittyviä oikeudellisia virheitä

Asianosaisten lausumat

- 11 SNCM väittää ensimmäisessä valitusperusteessaan, joka koskee sen luovuttamista negatiiviseen 158 miljoonan euron hintaan, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen jättäessään huomiotta komission harkintavallan sekä ottanut riidanalaisen päätöksen huomioon vääristyneellä tavalla ja laiminlyönyt perusteluvelvollisuuttaan tulkitsemalla markkinatalouden ehdoin toimivaa yksityistä sijoittajaa koskevaa arviointiperustetta SEUT 345 artiklan vastaisesti.

Komission harkintavallan huomiotta jättäminen ja yleisen tuomioistuimen harjoittaman valvonnan laajuus

- 12 SNCM:n mukaan unionin yleinen tuomioistuin on jättänyt huomiotta harkintavallan, joka komissiolla on markkinatalouden ehdoin toimivaa yksityistä sijoittajaa koskevaa arviointiperustetta soveltaessaan. Komissio on nimittäin riidanalaisessa päätöksessä suorittanut vertailun negatiivisen luovutushinnan ja valtion SNCM:n mahdollisen selvitystilaan asettamisen tapauksessa maksamien täydentävien irtisanomiskorvausten välillä todetakseen, ettei negatiiviseen luovutushintaan sisältynyt tukea. Kyseinen laskelma perustuu osapuolten ja riippumattoman asiantuntijan toimittamiin tietoihin. Kyseenalaistaessaan komission päätelmät unionin yleinen tuomioistuin ei ottanut huomioon harkintavaltaa, joka komissiolla on sen arvioidessa monimutkaisia taloudellisia kysymyksiä, ja se teki SNCM:n mukaan oikeudellisen virheen.
- 13 Corsica Ferries väittää, että unionin tuomioistuinten on lähtökohtaisesti harjoitettava valtiontueksi luokittelun ja SEUT 107 artiklan 1 kohdan soveltamisalan osalta kokonaisvaltaista valvontaa.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 14 Unionin yleinen tuomioistuin on muistuttanut valituksenalaisen tuomion 88 kohdassa komission harkintavallasta ja tuomioistuinvalvonnasta, että valtiontuen käsitteen tuomioistuinvalvonnan laajuudesta ja luonteesta on vakiintunutta oikeuskäytäntöä.
- 15 Kyseisen oikeuskäytännön mukaan perussopimuksessa määritellyn valtiontuen käsite on oikeudellinen ja sitä on tutkittava objektiivisten seikkojen perusteella. Tämän takia unionin tuomioistuinten on lähtökohtaisesti valvottava kokonaisvaltaisesti sitä, kuuluuko jokin toimenpide SEUT 107 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, ottaen huomioon niiden käsiteltävänä olevaan asiaan liittyvät konkreettiset seikat samoin kuin komission arvion teknisyyden tai monimutkaisuuden. Unionin tuomioistuinten on muun muassa paitsi tutkittava esitettyjen todisteiden aineellinen paikkansapitävyys, luotettavuus ja johdonmukaisuus myös tarkistettava, sisältävätkö nämä todisteet kaikki ne merkitykselliset seikat, jotka on otettava huomioon monitahaisen tilanteen arvioinnissa, ja voivatko kyseiset todisteet tukea niistä tehtyjä päätelmiä (tuomio Ranska v. Ladbroke Racing ja komissio, C-83/98 P, EU:C:2000:248, 25 kohta; tuomio komissio v. Scott, C-290/07 P, EU:C:2010:480, 64 ja 65 kohta ja tuomio BNP Paribas ja BNL v. komissio, C-452/10 P, EU:C:2012:366, 100 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 16 Unionin yleinen tuomioistuin on perustellusti tutkinut valituksenalaisen tuomion 90–108 kohdassa objektiiviset seikat, jotka komissio on ottanut huomioon riidanalaisessa päätöksessä, varmistaakseen SEUT 107 artiklan asianmukaisen soveltamisen edellisessä kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti.
- 17 Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 39 kohdassa maininnut, on lisäksi todettava SNCM:n väitteiden vastaisesti, että unionin yleinen tuomioistuin ei lainkaan ole kyseenalaistanut puolueettoman asiantuntijan työtä, jolla on voitu perustella riidanalaista päätöstä.
- 18 Tutkittuaan kyseisen päätöksen unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että komission päättelyllä ei ollut riittävää pohjaa ja se oli nojautunut seikkoihin, jotka eivät olleet objektiivisia ja tarkistettavissa. SNCM:n väite, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin olisi jättänyt komission laajan harkintavallan huomiotta tai korvannut omalla päättelyllään komission nimeämän asiantuntijan päättelyn, on siis hylättävä.
- 19 Edellä esitetystä seuraa, että unionin yleinen tuomioistuin on suorittanut kokonaisvaltaisen valvonnan, johon sillä on velvollisuus, asianmukaisesti tämän tuomion 15 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitettulla tavalla.

Markkinatalouden ehdoin toimivaa yksityistä sijoittajaa koskeva arviointiperuste

– Asianosaisten lausumat

- 20 Markkinatalouden ehdoin toimivaa yksityistä sijoittajaa koskevan arviointiperusteen osalta SNCM moittii unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että tämä on asettanut komissiolle velvollisuuden määrittää ”muun muassa maantieteellisellä ja alakohtaisella tasolla” asianomaisen jäsenvaltion taloudelliset toiminnot todetakseen, vastasiko kyseisen valtion käyttäytyminen sitä, miten markkinatalouden ehdoin toimiva yksityinen sijoittaja olisi käyttäytynyt. Valittajana oleva yritys väittää, että oikeuskäytännössä vahvistettu merkityksellinen peruste tämän arviointiperusteen soveltamisessa on sijoittajan koko eikä sen alan koko, jolla sijoittaja toimii. Unionin yleinen tuomioistuin on siten valittajan mukaan jättänyt huomiotta SEUT 345 artiklassa määrätyn perustavanlaatuisen periaatteen, jonka mukaan omistusoikeusjärjestelmään perustuva syrjintä on kiellettyä ja joka on yksityistä sijoittajaa koskevan arviointiperusteen taustalla.

- 21 Corsica Ferries väittää, ettei unionin yleistä tuomioistuinta voida moittia siitä, että se on vaatinut kyseessä olevien taloudellisten toimintojen alakohtaista ja maantieteellistä määrittelyä voidakseen tutkia, oliko komissio todella perustanut kyseessä olevia toimenpiteitä koskevan arviointinsa ”kaikkiin merkityksellisiin seikkoihin”.
- 22 Ranskan tasavalta väittää, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen katsoessaan, että komissio ei lähtökohtaisesti voinut ottaa huomioon yleisenä taloudellisena toimijana yksityisellä sektorilla toimivan valtion imagon vahingoittumisen vaaraa yksityisen sijoittajan arviointiperustetta soveltaessaan. Se katsoo lisäksi, että unionin yleinen tuomioistuin asetti vaatiessaan kyseisen alan sijoittajien keskuudessa omaksutun riittävän vakiintuneen tai jopa pysyvän käytännön olemassaolon todistamista objektiivisilla ja tarkistettavissa olevilla seikoilla vaatimuksen, joka ylittää sen, mikä on tarpeen, jotta yksityisen sijoittajan arviointiperustetta voitaisiin soveltaa oikeuskäytännössä edellytetyllä tavalla asianmukaisesti.
- 23 SNCM katsoo Ranskan tasavallan tavoin, että vahvistaessaan valituksenalaisen tuomion 86, 87, 95 ja 96 kohdassa puhtaasti oikeuskäytännössä kehitetyt perusteet, kuten alakohtaisen ja maantieteellisen määrittelyn suorittaminen, riittävän vakiintuneen käytännön osoittaminen ja liian korkea näyttökynnys sen osoittamiseksi, että välillisen aineellisen hyödyn saaminen on todennäköistä, unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen markkinatalouden ehdoin toimivaa yksityistä sijoittajaa koskevan arviointiperusteen tulkinnaissa.
- 24 SNCM väittää myös, että todetessaan valituksenalaisen tuomion 101–108 kohdassa, ettei komissio ole osoittanut, että Ranskan valtion käyttäytymisen olisi oikeuttanut kohtuullinen todennäköisyys saada siitä välillistä aineellista hyötyä ainakin pitkällä aikavälillä, unionin yleinen tuomioistuin on asettanut liian korkean näyttökynnyksen. Sen määrittämiseksi, sisältyykö julkisen yhtiön yksityistämiseen negatiiviseen hintaan valtiontukea, on SNCM:n mukaan arvioitava, olisiko kooltaan julkista sektoria hoitaviin organisaatioihin rinnastettavissa oleva yksityinen sijoittaja saattanut tehdä samanlaisissa olosuhteissa yhtä suuren pääomasijoituksen vai olisiko se päättänyt asettaa yrityksen selvitystilaan.
- 25 SNCM:n mukaan epäsuora voitto, joka Ranskan valtion on mahdollista saada kyseisestä toimenpiteestä, on katsottava osoitetuksi selvitystilaan asettamisen todennäköisiä kuluja ja negatiivista luovutushintaa vertaamalla.
- 26 Unionin yleinen tuomioistuin on SNCM:n mukaan lisäksi asettanut lähes mahdottoman korkean näyttökynnyksen. Valittaja väittää, että on mahdotonta määrittää tarkasti vahinko, joka aiheutuisi, jos kyseisen valtion imago heikentyisi. Tällainen määrittäminen pitäisi jo luonteensa vuoksi perustaa seikkoihin, jotka ovat vaikeasti ennakoitavissa etukäteen erityisesti siksi, että se pitäisi perustaa paitsi muiden talouden toimijoiden, kuten asiakkaiden, käyttäjien, tavarantoimittajien tai jopa SNCM:n henkilökunnan, myös muiden julkisten yritysten reaktioihin.
- 27 Corsica Ferriesin mukaan unionin yleinen tuomioistuin on soveltanut tehokkaasti asiantuntevan yksityisen sijoittajan kriteeriä, joka edellyttää, että osoitetaan, että jäsenvaltion käyttäytyminen perustuu pitkän aikavälin tuotto-odotuksiin, eli että osoitetaan kyseisen valtion käyttäytymisen taloudellinen järkevyys pitkällä aikavälillä. Unionin yleinen tuomioistuin totesi Corsica Ferriesin mukaan näin ollen komission menettelleen väärin, kun tämä ei ollut riidanalaisessa päätöksessä osoittanut oikeudellisesti riittävällä tavalla, että Ranskan valtio saattoi kohtuullisella todennäköisyydellä saada kyseisestä toimesta välillistä aineellista hyötyä ainakin pitkällä aikavälillä.
- 28 SNCM väittää Ranskan valtion taloudellisten toimintojen määrittämisestä myös, että unionin yleinen tuomioistuin on ottanut riidanalaisen päätöksen huomioon vääristyneellä tavalla, kun se on katsonut, että komissio ei ollut määritellyt oikeudellisesti riittävällä tavalla valtion taloudellisia toimintoja, jonka nojalla kyseessä olevien toimenpiteiden taloudellista järkevyyttä oli arvioitava. SNCM väittää, että valituksenalaista tuomiota ei ole perusteltu riittävästi, koska unionin tuomioistuin ei ole määritellyt riittävän vakiintuneen käytännön ja pysyvän käytännön käsitteitä.

– Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 29 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan julkisen vallan osallistuminen yrityksen pääomarakenteeseen millä tavalla tahansa voi olla EY 87 artiklassa tarkoitettua valtiontukea, kun kyseisen artiklan edellytykset täyttyvät (tuomio Espanja v. komissio, C-278/92–C-280/92, EU:C:1994:325, 20 kohta ja tuomio Italia ja SIM 2 Multimedia v. komissio, C-328/99 ja C-399/00, EU:C:2003:252, 36 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 30 Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee kuitenkin myös, että julkisten ja yksityisten yritysten yhdenvertaisen kohtelun periaatteesta seuraa, että pääomia, jotka valtio antaa suoraan tai välillisesti jonkin yrityksen käyttöön olosuhteissa, jotka vastaavat normaaleja markkinaehtoja, ei voida pitää valtiontukina (tuomio Italia ja SIM 2 Multimedia v. komissio, EU:C:2003:252, 37 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Siten edellytykset, jotka toimenpiteen on täytettävä, jotta se kuuluisi SEUT 107 artiklassa tarkoitetun tuen käsitteen piiriin, eivät täyty, jos tukea saanut julkinen yritys saattoi saada saman edun kuin etu, joka sille annettiin valtion varoista, olosuhteissa, jotka vastaavat normaaleja markkinaehtoja, ja julkisten yritysten osalta tämä arviointi tehdään lähtökohtaisesti soveltamalla yksityistä sijoittajaa koskevaa arviointiperustetta (ks. tuomio komissio v. EDF ym., C-124/10 P, EU:C:2012:318, 78 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 31 Oikeuskäytännön mukaan valtiolla yhtäältä yrityksen osakkeenomistajana ja toisaalta julkisen vallan käyttäjänä olevat roolit on erotettava toisistaan. Yksityistä sijoittajaa koskevan arviointiperusteen sovellettavuus riippuu lopulta siitä, että kyseinen jäsenvaltio myöntää osakkeenomistajan – ei julkisen vallan käyttäjän – ominaisuudessaan taloudellisen edun yritykselle (ks. tuomio Espanja v. komissio, EU:C:1994:325, 22 kohta ja tuomio komissio v. EDF ym., EU:C:2012:318, 80 ja 81 kohta).
- 32 Näin ollen on arvioitava, olisiko kooltaan julkista sektoria hoitaviin organisaatioihin rinnastettavissa oleva yksityinen sijoittaja saattanut tehdä samanlaisissa olosuhteissa yhtä suuren pääomasijoituksen (tuomio Italia ja SIM 2 Multimedia v. komissio, EU:C:2003:252, 38 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 33 Tämän analysoimiseksi on arvioitava, olisiko yksityinen sijoittaja, jonka tilanne vastasi mahdollisimman tarkasti asianomaisen jäsenvaltion tilannetta, toteuttanut saman toimenpiteen normaaleilla markkinaehdoilla, ja huomioon on otettava ainoastaan edut ja velvollisuudet, jotka liittyvät valtion tilanteeseen osakkeenomistajana, eikä niitä etuja ja velvollisuuksia, jotka liittyvät sen asemaan julkisen vallan käyttäjänä (tuomio komissio v. EDF ym., EU:C:2012:318, 79 kohta).
- 34 Jos ei ole mitään mahdollisuuksia verrata julkisen yrityksen tilannetta yksityisen yrityksen tilanteeseen, ”normaaleja markkinaehtoja” on arvioitava siten, että vertailukohteena ovat käytettävissä olevat objektiiviset ja todennettavissa olevat seikat (tuomio Chronopost ym. v. Ufex ym., C-83/01 P, C-93/01 P ja C-94/01 P, EU:C:2003:388, 38 kohta ja tuomio komissio v. EDF ym., EU:C:2012:318, 101 ja 102 kohta).
- 35 Unionin yleinen tuomioistuin on katsonut valituksenalaisen tuomion 86 kohdassa yksityistä sijoittajaa koskevan arviointiperusteen arvioimiseksi, että komission tehtävänä on määrittää muun muassa maantieteellisellä ja alakohtaisella tasolla asianomaisen jäsenvaltion taloudelliset toiminnot, joihin nähden kyseisen valtion käyttäytymisen taloudellista järkevyyttä pitkällä aikavälillä on arvioitava. Unionin yleinen tuomioistuin on lisäksi katsonut kyseisen tuomion 95–100 kohdassa, että ainoastaan yksityisten yritysten riittävän vakiintunut käytäntö tai niiden pysyvä käytäntö voivat olla kyseisen arviointiperusteen soveltamisen pohjana.
- 36 Tässä yhteydessä on mainittava, että tällaisilla vaatimuksilla ei ole absoluuttista arvoa, vaan niiden avulla on mahdollista tarvittaessa yksilöidä yksityinen sijoittaja, joka on rinnastettavissa julkiseen yritykseen, jonka hyväksi yksityistä sijoittajaa koskevaa arviointiperustetta sovelletaan.

- 37 Unionin yleinen tuomioistuin ei käyttämällä tällaisia ilmaisia ole asettanut yksityiskohtaisia vaatimuksia sen näytön luonteelle, jolla voidaan osoittaa, että järkevästi toimiva yksityinen sijoittaja, jonka tilanne vastasi mahdollisimman tarkasti julkisen yrityksen tilannetta, olisi tehnyt kyseisen pääomasijoituksen, vaan on todennut valituksenalaisen tuomion 93 ja 94 kohdassa, ettei komissio ole määritellyt oikeudellisesti riittävällä tavalla niitä Ranskan valtion taloudellisia toimintoja, joihin nähden kyseisten toimenpiteiden taloudellista järkevyyttä käsiteltävässä tapauksessa oli arvioitava, ja että sen oli mahdotonta valvoa käsiteltävässä asiassa kyseessä olevan negatiivisen luovutushinnan taloudellista järkevyyttä pitkällä aikavälillä.
- 38 Unionin yleinen tuomioistuin on asianmukaisesti yksilöinyt taloudellisen edun myöntämistä yritykselle koskevan jäsenvaltion päätöksen pitkän aikavälin taloudellisen järkevyyden kriteerin, jonka on joka tapauksessa täyttyttävä, jotta yksityistä sijoittajaa koskeva arviointiperuste täytyisi. Näin tekemällä se ei ole rikkonut SEUT 345 artiklaa.
- 39 Oikeuskäytännön mukaan on niin, että jos julkisen sijoittajan pääomasijoituksissa ei lainkaan oteta huomioon edes pitkän aikavälin kannattavuusnäkyviä, kyseisiä sijoituksia on pidettävä SEUT 107 artiklassa tarkoitettuna tukena, ja arvioitaessa niiden soveltuvuutta yhteismarkkinoille on käytettävä ainoastaan kyseisessä määräyksessä esitettyjä perusteita (ks. vastaavasti tuomio Italia v. komissio, C-303/88, EU:C:1991:136, 22 kohta).
- 40 Toisin kuin Ranskan tasavalta väittää, unionin yleinen tuomioistuin ei ole valituksenalaisen tuomion 85 kohdassa lähtökohtaisesti sulkenut pois sitä, että markkinataloudessa maailmanlaajuisena sijoittajana toimivan jäsenvaltion imagon säilyttäminen voisi erityisissä olosuhteissa ja erityisen vakuuttavin perusteluin muodostaa oikeuttamisperusteen sen osoittamiseksi, että täydentävien irtisanomiskorvausten kaltaisista lisäkustannuksista vastattavaksi ottaminen on pitkällä aikavälillä taloudellisesti järkevää.
- 41 Unionin yleinen tuomioistuin saattoi kuitenkin perustellusti todeta valituksenalaisen tuomion 85 kohdassa, että lyhyet viittaukset jäsenvaltion imagoon maailmanlaajuisena toimijana eivät riitä sen osoittamiseksi, ettei kyse ole unionin oikeudessa tarkoitetusta tuesta.
- 42 SNCM:n ensimmäinen valitusperuste ei myöskään voi menestyä siltä osin kuin siinä moititaan unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se on asettanut komissiolle valituksenalaisen tuomion 101–108 kohdassa liian korkean näyttökynnyksen sen osoittamiseksi, että Ranskan valtion käyttäytymisen oikeutti kohtuullinen todennäköisyys saada siitä aineellista hyötyä ainakin pitkällä aikavälillä. Tässä yhteydessä valituksenalaisesta tuomiosta ilmenee, että komissio on ainoastaan väittänyt, että työntekijäpuolen levottomuudet vaikuttaisivat Ranskan valtion imagoon. Kun otetaan huomioon muun muassa tämän tuomion 41 kohdassa tehty toteamus, tällainen väite ei voi menestyä.
- 43 Unionin yleinen tuomioistuin saattoi siten perustellusti todeta valituksenalaisen tuomion 108 kohdassa, ettei Ranskan valtion käyttäytymisen taloudellista järkevyyttä pitkällä aikavälillä ole näytetty toteen oikeudellisesti riittävällä tavalla.
- 44 SNCM:n vääristynyttä huomioimistapaa koskevasta väitteestä on todettava, ettei se ole osoittanut, että unionin yleinen tuomioistuin olisi ottanut komission päätöksen huomioon vääristyneellä tavalla eli tulkinnut sitä ilmeisen virheellisesti.
- 45 SNCM:n moitteesta, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin on laiminlyönyt perusteluvollisuutensa, sillä se ei ole määritellyt riittävän vakiintuneen käytännön ja pysyvän käytännön käsitteitä, on syytä todeta samoin kuin julkisasiamies ratkaisuehdotuksensa 62 kohdassa, että nämä ilmaiset ovat selkeitä ja niillä viitataan tosiseikkojen arviointiin ja että on helppoa ymmärtää, että yksi tai muutamat esimerkit eivät riitä muodostamaan riittävän vakiintunutta käytäntöä tai pysyvää käytäntöä.

46 Ensimmäinen valitusperuste on näin ollen hylättävä kokonaisuudessaan.

Toinen valitusperuste, joka koskee 8,75 miljoonan euron suuruiseen pääomasijoitukseen liittyviä oikeudellisia virheitä

Asianosaisten lausumat

- 47 SNCM väittää, että unionin yleinen tuomioistuin on ottanut riidanalaisen päätöksen huomioon vääristyneellä tavalla, koska se ei ole ottanut huomioon kaikkia merkityksellisiä seikkoja eikä varsinkaan kiinteää tuottoa ja purkulausekkeen vaikutusta koskevia kysymyksiä arvioidessaan sitä ovatko samanaikaisten pääomasijoitusten investointiehdot toisiinsa rinnastettavia.
- 48 SNCM:n mukaan komissio oli todellisuudessa arvioinut kiinteää tuottoa koskevaa kysymystä riidanalaisen päätöksen 361–363 kohdassa. Komissio totesi siten sen mukaan, että Ranskan valtion SNCM:ään tekemän pääomasijoituksen 10 prosentin kiinteä tuotto on yksityiselle sijoittajalle riittävä pääomasijoituksen tuotto pitkällä aikavälillä.
- 49 SNCM:n mukaan komissio on lisäksi todellisuudessa täsmentänyt syyn, jonka vuoksi se katsoi, ettei purkulauseke voi horjuttaa samanaikaisten sijoittajien yhdenvertaista kohtelua. Toisin kuin unionin yleinen tuomioistuin on todennut valituksenalaisen tuomion 127 kohdassa, sen mukaan komissio on nimittäin maininnut, että tämä lauseke koski SNCM:n täydellistä luovuttamista yksityisille toiminnan jatkajille, eikä investointia, joka koostui yksityisten toiminnan jatkajien ja valtion samanaikaisesta investoinnista yksityistettyyn SNCM:ään. Purkulauseke oli siten yhteydessä SNCM:n luovutukseen, sitä oli arvioitava tässä yhteydessä eikä sitä näin ollen voitu ottaa huomioon arvioitaessa kyseisen luovutuksen jälkeen valtion ja yksityisten toiminnan jatkajien samanaikaista investointia yksityistettyyn SNCM:ään.
- 50 SNCM katsoo, että purkulauseke on otettu huomioon SNCM:n negatiiviseen 158 miljoonan euron myyntihintaan luovuttamisen yhteydessä. Koska SNCM luovutettiin markkinahintaan, purkulauseke otettiin huomioon kyseisessä luovutushinnassa eikä siitä voida katsoa koituneen etua ostajille. Sitä ei siten ollut enää syytä ottaa huomioon hetkellä, jolloin arvioitiin, oliko Ranskan valtion samanaikainen investointi sijoittajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteen mukaista, jotta kyseistä lauseketta ei otettaisi huomioon kahta kertaa.
- 51 SNCM arvioi yrityksen yksityistämisen asiayhteydestä, johon 8,75 miljoonan euron sijoitus SNCM:n pääomaan liittyy, että sitoumuksia, jotka viittaavat Ranskan valtion SNCM:n yksityistämisen yhteydessä toteuttamiin toimenpiteisiin, eli 158 miljoonan euron negatiivinen myyntihinta ja 38,5 miljoonan euron suuruinen käteisennakko, ei pidä ottaa uudelleen huomioon mainitun pääomasijoituksen arvioinnin yhteydessä. Negatiivisen myyntihinnan ja pääomasijoituksen ottaminen huomioon uudelleen käteisennakon arvioimiseksi merkitsi sen mukaan kyseisten hinnan ja pääomasijoituksen ottamista huomioon kahteen kertaan.
- 52 Ranskan tasavalta väittää, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen, joka koskee EY 87 artiklan 1 kohdan rikkomista, kun se on arvioinut, ettei komissio ottanut huomioon kaikkia merkityksellisiä seikkoja määrittäessään SNCM:n julkisen osakkeenomistajan CGMF:n 8,75 miljoonan euron suuruisen pääomasijoituksen rinnastettavuutta yksityisten toiminnan jatkajien 26,25 miljoonan euron suuruisen pääomasijoituksen kanssa ja että komission olisi pitänyt ottaa huomioon luovutusta koskeva purkulauseke, joka kyseisille yksityisille toiminnan jatkajille myönnettiin SNCM:n yksityistämisen yhteydessä.

- 53 Corsica Ferries väittää, että purkulausekkeen huomioon ottaminen 158 miljoonan euron negatiiviseen myyntihintaan tapahtuneen luovutuksen hetkellä ei vaikuta unionin yleisen tuomioistuimen päättelyyn ja siihen, että komissio ei ole riidanalaisessa päätöksessä arvioinut yksityiskohtaisesti kyseisen lausekkeen taloudellista vaikutusta niin, että jos se olisi otettu huomioon edellä mainitussa negatiivisessa myyntihinnassa, mitä ei tehty, komission olisi pitänyt perustella se selvästi ja avoimesti.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 54 On huomattava, että unionin yleinen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 117 kohdassa todennut perustellusti, että pelkästään se, että pääomasijoitus on toteutettu yhdessä ja samanaikaisesti yksityisten sijoittajien kanssa, ei automaattisesti sulje pois valtiontueksi luokittelua. On otettava huomioon myös muita seikkoja, kuten erityisesti julkisten ja yksityisten osakkeenomistajien yhdenvertainen kohtelu.
- 55 Unionin yleinen tuomioistuin on katsonut valituksenalaisen tuomion 130 kohdassa, että luovutusta koskevalla purkulausekkeella voidaan ainakin kumota kaikki epävarmuus yksityisten toiminnan jatkajien osalta siinä tapauksessa, että jokin kyseisen lausekkeen soveltamiseen johtavista tekijöistä ilmenee, ja että lausekkeella on siis todellista taloudellista arvoa. Kyseisellä lausekkeella voidaan unionin yleisen tuomioistuimen mukaan siten muuttaa yksityisten toiminnan jatkajien ja CGMF:n pääomasijoitusten riskiprofiileja ja kyseenalaistaa siis investointiehtojen rinnastettavuus.
- 56 On todettava, että valittajat eivät ole onnistuneet osoittamaan sellaisen oikeudellisen virheen olemassaoloa, jonka unionin yleinen tuomioistuin olisi tehnyt tässä yhteydessä.
- 57 Väite, jonka mukaan purkulauseke olisi otettu huomioon SNCM:n luovutushinnassa ja tätä lauseketta ei enää voitaisi ottaa huomioon julkisten ja yksityisten osakkeenomistajien pääomasijoitusten rinnastettavuutta arvioitaessa, on hylättävä.
- 58 Kuten unionin yleinen tuomioistuin mainitsee valituksenalaisen tuomion 111 kohdassa, kyseessä olevasta yhteisestä ja samanaikaisesta osakkeiden merkinnästä oli nimittäin määrätty jo kyseistä luovutusta koskevassa sopimuspöytäkirjassa. On näin ollen selvää, että kyseisestä pääomasijoituksesta on sovittu SNCM:n osittaisen yksityistämisen yhteydessä.
- 59 Kuten Ranskan tasavalta myöntää, on niin, että jos purkulauseketta sovelletaan, alkuperäisen osakkeenomistajan, joka luovutti osuutensa luovutuksen saajalle, on korvattava tälle sen pääomasijoitus ja siten, toisin kuin alkuperäisellä osakkeenomistajalla, luovutuksen saajalla on mahdollisuus saada takaisin pääomasijoituksensa purkulausekkeen soveltamistilanteessa ja vetäytyä asianomaisesta julkisesta yrityksestä.
- 60 Näissä olosuhteissa on ilmeistä, että purkulausekkeella voi olla seurauksia kyseisen pääomanlisäyksen ehtojen kannalta ja se voi vaikuttaa rinnastettavuuden edellytyksiin.
- 61 Koska unionin yleinen tuomioistuin on maininnut kyseisen vaikutuksen osia, se on voinut päätellä perustellusti, että komissio ei voinut jättää riidanalaisessa päätöksessä tekemättä yksityiskohtaista arviointia luovutusta koskevan purkulausekkeen taloudellisesta vaikutuksesta. Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 115 kohdassa, unionin yleinen tuomioistuin on katsonut perustellusti, että komissio ei ole esittänyt perusteluja tai ei ole esittänyt riittäviä perusteluja päätökselleen SNCM:ään tehtyjen julkisten ja yksityisten investointien yhdenvertaisesta kohtelusta.
- 62 Toinen valitusperuste on näin ollen hylättävä tutkimatta kysymystä CGMF:n tekemän pääomasijoituksen tuoton arvioinnista.

Kolmas valitusperuste, joka koskee 38,5 miljoonan euron suuruiseen henkilötukeen liittyvää oikeudellista virhettä

Asianosaisten lausumat

- 63 SNCM:n mukaan unionin yleinen tuomioistuin on soveltanut riidanalaista päätöstä vääristyneellä tavalla katsoessaan, että komissio oli väittänyt, että se, ettei kyseinen toimenpide perustu ehdottomiin lakisääteisiin velvoitteisiin, saattoi lähtökohtaisesti merkitä sitä, ettei kyse ollut EY 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitetusta valtiontuesta.
- 64 SNCM:n mukaan unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen puuttumalla harkintavaltaan, joka komissiolla on monimutkaisia taloudellisia tilanteita arvioidessaan. Unionin yleinen tuomioistuin ylitti sen mielestä ilmeistä arviointivirhettä koskevan valvonnan, jota edellytetään tutkittaessa monimutkaisia taloudellisia tilanteita, rajat todetessaan valituksenalaisen tuomion 144 kohdassa, että ”sulkutilin olemassaolo voi olla SNCM:n työntekijöille houkutin lähteä yrityksestä ja ainakin jättää se neuvottelematta lähdöstään erityisesti siltä osin kuin on kyse – – mahdollisten täydentävien irtisanomiskorvausten myöntämisestä, ja nämä kaikki seikat merkitsivät välillistä taloudellista etua SNCM:lle”.
- 65 Unionin yleinen tuomioistuin ei SNCM:n mukaan ole perustellut ratkaisuaan riittävästi sen edun osalta, josta SNCM:n väitetään hyötynen. Unionin tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 144 kohdassa tekemän sulkutilin arvioinnin perusteella ei nimittäin voida ymmärtää syitä, joiden vuoksi komissio olisi tehnyt ilmeisen arviointivirheen, kun se ei katsonut henkilötukea valtiontueksi.
- 66 SNCM ja Ranskan tasavalta katsovat lisäksi, että valituksenalaisessa tuomiossa on perusteluja koskeva puute. Unionin yleinen tuomioistuin ei ole tutkinut komission toteamusta, että ”vaikka valtion 142,5 miljoonan euron pääomansiirtoon lisätään 38,5 miljoonan euron määrä, 196 miljoonan euron mukautettu negatiivinen myyntihinta on paljon pienempi kuin SNCM:n konkurssimenettelystä aiheutuvat kustannukset”. Komissio on kuitenkin osoittanut, että Ranskan valtiolle konkurssimenettelystä aiheutuvat kustannukset olisivat olleet suuremmat kuin negatiivinen myyntihinta, vaikka siihen lisättäisiin henkilötuen määrä.
- 67 Unionin yleinen tuomioistuin ei niiden mielestä tältä osin ole perustellut ratkaisuaan oikeudellisesti riittävällä tavalla, koska se luokitteli 38,5 miljoonan euron suuruisen henkilötuen EY 87 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi valtiontueksi tutkimatta toissijaisesti sitä, täyttikö tämä toimenpide asiantuntevaa yksityistä sijoittajaa koskevan arviointiperusteen.
- 68 Corsica Ferries väittää, että unionin yleinen tuomioistuin on arvostellut komissiota juuri siksi, että tämä ei pystynyt määrittämään, miten täydentävien sosiaalisten toimenpiteiden järjestelmää tavallisesti sovelletaan työsopimuksen päättämistilanteessa, kun otetaan huomioon sulkutilimekanismi.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 69 Kun otetaan huomioon tämän tuomion 14–16 kohdassa esitetty, unionin tuomioistuin katsoo, että unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 144 kohdassa tekemä tutkinta on sen valvonnan tason mukainen, johon tällä on velvollisuus.
- 70 SNCM:n ja Ranskan tasavallan väitteestä, jonka mukaan unionin tuomioistuimen olisi pitänyt tutkia toissijaisesti se, täyttikö 38,5 miljoonan euron määrä asiantuntevaa yksityistä sijoittajaa koskevan arviointiperusteen, on muistutettava, ettei unionin tuomioistuin ole hyväksynyt ensimmäistä valitusperustetta, joka koskee 158 miljoonan euron suuruisten täydentävien irtisanomiskorvausten luokittelua.

- 71 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 132 kohdassa, sulkutilillä oleva 38,5 miljoonan euron rahamäärä on myös tarkoitettu täydentävien irtisanomiskorvausten maksamiseen tarvittaessa.
- 72 Valittajat eivät ole esittäneet yhtään väitettä, jolla osoitettaisiin, että 38,5 miljoonan euron rahamäärän luonne olisi erilainen kuin 158 miljoonan euron rahamäärän, jota on arvioitu yksityistä sijoittajaa koskevan arviointiperusteen soveltamisen tutkimiseen liittyvän ensimmäisen valitusperusteen yhteydessä.
- 73 Unionin tuomioistuin katsoo julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksensa 122–137 kohdassa esittämistä syistä, että unionin yleinen tuomioistuin ei ole niitä toteamuksia ja väitteitä, joita tämä valitusperuste koskee, arvioidessaan soveltanut riidanalaista päätöstä vääristyneellä tavalla ja se on perustellut valituksenalaisen tuomion oikeudellisesti riittävällä tavalla.
- 74 Kolmas valitusperuste on näin ollen hylättävä.

Neljäs valitusperuste, joka koskee rakenneuudistuksen 15,81 miljoonan euron suuruiseen loppusummaan liittyvää oikeudellista virhettä

Asianosaisten lausumat

- 75 SNCM ja Ranskan tasavalta katsovat, että unionin yleisen tuomioistuimen rakenneuudistuksen 15,81 miljoonan euron suuruiseen loppusummaan liittyvä päättely on virheellistä.
- 76 Valittajat väittävät, että unionin yleisen tuomioistuimen päättely valituksenalaisen tuomion 148–153 kohdassa perustuu siihen lähtökohtaan, että komissio on katsonut, että vuoden 2006 suunnitelmaan ei liittynyt valtiontukea. Valittajat pyrkivät siten valituksissaan osoittamaan, että unionin yleinen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisia virheitä arvioidessaan vuoden 2006 suunnitelman toimenpiteitä ja laiminlyönyt perusteluvelvollisuutensa.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

- 77 Valittajien kirjelmistä ilmenee, että tämä neljäs kanneperuste riippuu unionin tuomioistuimen ratkaisusta hyväksyä kyseisten valitusten tueksi esitetyt edelliset valitusperusteet.
- 78 Unionin tuomioistuin on kuitenkin tämän tuomion 39, 55 ja 66 kohdassa hylännyt ensimmäisen, toisen ja kolmannen valitusperusteen ja pysyttänyt valituksenalaisen tuomion.
- 79 Näissä olosuhteissa neljäs valitusperuste on hylättävä tehottomana ilman, että olisi tarpeen tutkia valittajien esittämiä väitteitä.
- 80 Koska mikään valittajien esittämistä valitusperusteista ei menestynyt, asioissa C-533/12 P ja C-536/12 P tehdyt valitukset on hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

- 81 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 184 artiklan 2 kohdan mukaan on niin, että jos valitus on perusteeton, unionin tuomioistuin tekee ratkaisun oikeudenkäyntikuluista. Työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan, jota sovelletaan työjärjestyksen 184 artiklan 1 kohdan ja 190 artiklan 1 kohdan nojalla valituksen käsittelyyn, mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.

- 82 Koska Corsica Ferries on vaatinut, että SNCM ja Ranskan tasavalta korvaavat sen oikeudenkäyntikulut, ja koska ne ovat hävinneet asian, ne on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (viides jaosto) on ratkaissut asiat seuraavasti:

- 1) **Valitukset hylätään.**
- 2) **Société nationale maritime Corse-Méditerranée (SNCM) SA ja Ranskan tasavalta vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja ne velvoitetaan korvaamaan samansuuruisin osuuksin Corsica Ferries France SAS:n oikeudenkäyntikulut.**

Allekirjoitukset